JACQUES STEPHEN ALEXIS

INSPECTORUL DE FANTASME

La douăzeci şi cinci de metri de cătunul Carrefour-Gros-Chaudière, motorul începu să dârdâie, să strănute şi să chiorăie în chip atât de neaşteptat încât inspectorul Antoine Grandisson rămase încremenit. În faţa acestui sughiţ de nestăpânit era la fel de înspăimântat ca în faţa cumplitelor crize de anghină pectorală ale sărmanei şi nefericitei sale mame. Ce putea să aibă această maşină căreia îi sacrificase primele sale salarii şi pentru care atât de imprudent se îndatorase? După ce cumpărase acest Plymouth de un tip nu prea vechi, 1954, îl lăsase totuşi opt zile în garajul Barreyre în vederea unui control integral al motorului.

Noaptea se lăsa când maşina ajunse în orăşelul Petite-Rivière de l'Artibonite. Antoine Grandisson se opri la prima casă mai arătoasă şi, zărind o bătrână, o întrebă de locuinţa generalului Pétion Lafumin. Acest târg dărăpănat, care mai păstra urme de netăgăduit ale

unei vechi străluciri, avea totuşi ceva ambiguu, antic, prăfuit, peste măsură de trist, lucru ce nu era menit să rețină pe-un locuitor al Port-au-Prince-ului care nu ieşise niciodată din oraşul său.

— ...Şi ce aveți cu generalul Lafumin?...

Trebui să explice şi să precizeze că era aşteptat la bătrânul militar în retragere, că trebuia să „tragă” la el în timpul şederii sale la Petite-Rivière.

— ...Ah?... Atunci mergeți până la Casa Regelui şi mai întrebați...

Casa Regelui? ce voia să spună cumătră asta? Se hotărî, în ciuda răcelii cu care îl întâmpinase, s-o descoase din nou. Ea îi aruncă o privire scandalizată şi duşmănoasă.

— ...N-ați auzit niciodată de Casa Regelui?... Se vede că nu sunteți din Haiti!... Palatul!... Palatul cu trei sute şaizeci şi cinci de porți!...

Şi-i întoarse spatele. Nu părea să-i înghită pe străini femeia asta.

Da, într-adevăr, unde-i era capul? Uitase că se găsea în acea veche localitate pe care regele Henry o alesese a doua zi după independență pentru a-şi construi una din cele mai legendare reşedințe ale sale, cel mai fastuos, cel mai de neconceput, cel mai uriaş dintre palatele sale, după faimoasa sa fortăreață Laferrière! Vechiul monument era de nerecunoscut, infam mâzgălit şi restaurat în stil administrativ. Abia îl recunoscu şi, după ce mai întrebă, ajunse în cele din urmă în fața casei generalului Petion Lafumin.

Înclinată şi cocârjată cu totul, casa se înfățişa ca o construcție cu un etaj, toată din lemn, cu fațada

îngustă, dizlocată, bizară. Galeria de la parter era împodobită cu stâlpi înalți de lemn, având aspectul unor lungi labe de păianjen, care susțineau etajul ieşit în afară. Acesta era înzestrat cu un balcon înaintând în exterior, a cărui podea era serios putrezită. Prin găurile şi spațiile dintre scândurile descompletatе se zăreau sub streaşină cuiburi mari de păsări ce nu se vedeau. Peste toate acestea, se înălța, ca o pălărie, spre întinsele ape violete ale cerului de seară, un acoperiş de țigle, efilat şi tăios, străpuns de lucarne şi ochi de bou bizari, amenințători, reduşi aproape, s-ar fi zis, la o ironică mijire de pleoape. Sub vopseaua coşcovită nu se putea preciza culoarea acestei vechi locuințe, mâncate de viermi şi de păduchi de lemn. Cele două uşi erau închise. Antoine Grandisson coborî din maşină, îşi luă valiza şi servieta cu acte şi bătu în uşă. Neprimind nici un răspuns, observă la dreapta imobilului un portal întredeschis spre un coridor. După un moment de şovăială, se hotărî şi intră.

Coridorul îngust — şaizeci de centimetri lărgime cel mult — era ocupat de-o rigolă adâncă, în care curgea o apă săpunită. Pentru a putea înainta, inspectorul trebui să păşească cu multă grijă pe planurile înclinate ale acestui jgheab. De câteva ori fu cât pe-aci să lunece pe spumă şi să cadă lat. Ajuns în cele din urmă într-o curte strâmtă, desluşi un umbrar unde se contorsiona o viță bătrână şi unde, în mijlocul frunzişului şi al ciorchinilor de struguri protejați de saci de pânză, se fugăreau după pofta inimii mici şopârle verzi şi sprintene. În mijlocul curții se înălța un puț rotund, cu ghizdul înecat în plante agățătoare, în spatele căruia se

vedea un bazin mare înconjurat de-o balustradă de lemn. În fundul curții, la dreapta, se afla o boxă de grajd unde un bătrân cal pintenog, slab şi fremătător, îşi agita coada lungă pentru a se apăra de forfota țânțarilor şi a musculițelor. Calul întoarse capul, îşi opri o clipă asupra musafirului ochiul său roşu filigranat de sânge şi începu din nou să mestece iarba din iesle. La stânga erau acareturile, dar Antoine Grandisson nu zări nici o mişcare acolo. Casa se deschidea pe-o încăpere unde se afla scara şi care servea în acelaşi timp de sufragerie. Masa era pusă, patru tacâmuri. Antoine Grandisson începu să strige:

— Om bun!... Nu e nimeni aici?... Om bun!

Un tărăboi se dezlănțui în casă, un ciudat zgomot de animal în mişcare şi în acelaşi timp o percuție sonoră, repetată, pripită. Deodată, o potaie se năpusti asupra lui, dezvelindu-şi colții cu răutate. Antoine Grandisson dădu înapoi şi putu să observe atunci că, în locul labei stângi din spate, câinele avea o cârjă de lemn. Cerberul apăra cu înverşunare intrarea.

— Om bun!... Om bun!...

Câinele lătra arțăgos. Călătorul auzi atunci un nou zgomot.

O femeie cobora scara, o femeie foarte slabă şi foarte înaltă, de aproape doi metri. Îmbrăcată într-o rochie de stofă albastră, fără cordon, cu picioarele goale, femeia, deşi încă foarte dreaptă, era totuşi bătrână. Fața ei lungă şi veştejită era dominată de-o claie de păr cărunt în care se amestecau nuanțe roşcate. Comisura dreaptă a buzelor i se schimonosi.

— Om bun!... repetă Antoine Grandisson.

— Cu respect!

— Generalul Lafumin, vă rog?

— ...Dumneavoastră sunteți domnu' Grandisson?... Domnu' Antoine Grandisson?...

El încuviință.

— ...Generalul își face rugăciunea... Vreți să urcați în camera dumneavoastră?...

Se îndreptă spre scară; urâcioasa potaie se dădu înapoi, continuând să-și arate colții. Antoine Grandisson începu să urce în urma femeii; după vreo treizeci de trepte, pătrunse într-un coridor. Trecu prin fața a trei uși cu jaluzelele bine închise și ajunse, în sfârșit, în fața unei ultime uși cu jaluzele, pe care femeia o împinse.

— ...Veți aștepta ca generalul Lafumin să vină în căutarea dumneavoastră...

Femeia se făcu nevăzută. Antoine Grandisson se afla într-un fel de salon împodobit cu lambriuri de stuc care odinioară fuseseră pesemne aurite. Scaune de palmier erau așezate de-a lungul pereților. Din loc în loc, pe console, se aflau bibelouri de porțelan rococo: păstorițe și păsărele, amorași și paji, ogari și vânătorese. O uriașă oglindă cu ramă aurită, ușor înclinată înainte, se afla pe peretele opus balconului, ale cărui uși nu erau închise, fiecare, decât cu un singur canat al ușii jaluzea, celălalt lipsind. Pe jos se aflau scuipători de sticlă violetă și statuete din ipsos, un miel în mărime naturală, o broască albastră, o broască țestoasă și felurite alte animale. Lângă una din ușile balconului o saltea era întinsă direct pe dușumea, așternutul era pregătit, cearșafuri brodate, o cuvertură

groasă de bumbac, două perne mari, totul acoperit cu o plasă-apărătoare de țânțari, suspendată de-un cadru de aramă. De tavan atârna o lustră uriaşă cu ciucuri de cristal. Pe pereți, înconjurate de diverse cromolitografii destul de țipătoare, se vedeau portretul unui general în mare ținută din vechea armată națională, acela al unui bătrân în redingotă şi un chip de femeie cu trăsături pălite, purtând pe cap clasicul *tillon* brodat de pe vremuri. În colțul drept al încăperii, lângă uşa balconului, se găsea o masă rotundă cu placă de marmură, două balansoare îmbrăcate cu huse dintr-o veche catifea verde şi, sprijinite de lambriuri, un mare jungher de luptă şi o sabie uriaşă de cavalerie purtând un chipiu cu galoane. Totul, destul de prăfuit.

Noaptea se lăsa văzând cu ochii. În oglindă se putea distinge tot ce se petrece în stradă. Puştani, dintre care, cei mai mici, aproape goi, acoperiți doar cu cămăşuțe scurte, țopăiau în pulberea galbenă a străzii înguste, alergau şi se învârteau în jurul maşinii, care părea să le stârnească o vie curiozitate. De cealaltă parte a străzii, în umbra unui gang, trei bătrâni se odihneau în balansoare, tăcuți, liniştiți, cu ochii ațintiți asupra casei generalului Lafumin. Antoine Grandisson puse valiza şi servieta lângă saltea şi căută un scaun pe care să se aşeze. După un moment de şovăială, alese balansoarul, instalat lângă uşa balconului. De aici vedea strada în oglindă, putând astfel să supravegheze maşina şi să observe uşa coridorului prin care gazda sa avea probabil să apară în curând.

Căldura era înăbuşitoare în această încăpere unde plutea un miros închis din cele mai neplăcute şi unde

fluturii de noapte şi țânțarii năvăleau cu duiumul. Şi să nu poată închide uşile acestui balcon! Aşezat în balansoar, ca pe ghimpi, Antoine Grandisson îşi făcea vânt cu tot dinadinsul cu un ziar pentru a se apăra de țânțarii care-l atacau în picaj şi bâzâiau sălbatic. Din casă răzbătea murmurul scăzut al unei discuții interminabile. Ce făcea oare generalul Lafumin? Ce fel de om putea să fie? O astfel de conduită era neobişnuită. Asta să fie pretinsa sacrosantă ospitalitate provincială?... Timpul se scurgea totuşi fără ca generalul Lafumin să dea vreun semn de viață. Strada se golise. Ştrengarii fuseseră obligați să intre în casă. Nu mai treceau decât rari trecători, care, cu toții, încetineau pasul la vederea maşinii necunoscute, ca apoi să-şi ațintească privirile asupra casei generalului Lafumin. Din coridor răzbătea fără întrerupere conversația şuşotită. Un orologiu începu să vestească ceasurile nouă. De ce nu se-arăta odată generalul Lafumin?... Acum se întunecase de-a binelea. Toate casele îşi închiseseră porțile, nu rămăsese nimeni pe-afară. Țânțarii deveniseră atât de numeroşi şi de furioşi în salon încât agitația din ce în ce mai grăbită a ziarului său nu-l mai apăra decât prea puțin pe Antoine Grandisson. Ce căldură!... Cum să facă oare lumină?

Uşa dinspre coridor începu deodată să trepideze. Ce putea să însemne asta? Uşa se întredeschise încet, scârțâind, şi se închise la loc. Nu era decât o pisică! O pisică bătrână, cu înfățişare furioasă, cu mustăți răutăcioase, cu coada ridicată, perfect dreaptă şi țeapănă, ochii galbeni ca pucioasa, focuri arzătoare în bezna desăvârşită, îi luminau vag blana pătată cu

negru, alb şi cenuşiu. Se apropie de necunoscut, îl mirosi, apoi se îndreptă întins spre aşternutul alb. Înălțată pe labele din spate, pisica se muncea cu cele din față să îndepărteze perdeaua. Asta nu! Antoine Grandisson se ridică şi se apropie, încercând s-o alunge cu piciorul. Pisica se întoarse şi-i trase o zgârietură. Animal plictisitor. Antoine îi dădu o lovitură. Ea sări atunci şi dintr-un salt se refugie pe culmea oglinzii, de unde purcese a scuipa cu furie şi a mieuna cu glas aproape stins, neslăbindu-l din ochi pe necunoscut. Dacă această pisică, după toate aparențele sălbatică, l-ar ataca deodată în beznă? Trebuia totuşi să facă lumină! Scăpără un chibrit. Sub masă se afla tocmai o lampă cu petrol, o lampă uriaşă de aramă, al cărei soclu era format de-o statuetă, un copil gol susținând globul în brațele sale. Numai de-ar avea gaz! Apucă lampa, o puse pe masă după ce-o agită. Da, părea să aibă gaz în rezervor. Dar cum să ridice globul şi să desfacă sticla de lampă? Pipăind globul, acesta se sfărâmă în bucăți. O începea bine!... Desprinse sticla, scapără chibritul, aprinse fitilul şi puse sticla la foc. Lumina inundă camera.

Era şi timpul. Pisica sări în direcția balconului şi dispăru. Sunau ceasurile nouă şi jumătate.

Ce putea să facă gazda sa? Pentru ce nu se arăta?... Afară luna răsărise, vărsând raze palide în stradă. În oglindă putea să vadă perfect maşina; pe stradă nici un trecător, o linişte desăvârşită. Ba nu, în depărtare se auzea o bătaie de tobă, o percuție zvâcnită, laconică, seacă, monocordă. Ce fel de dans se obişnuia oare prin mahalale? Niciodată nu mai auzise un

asemenea ritm... De ce acceptase, în definitiv, această misiune într-un târguşor necunoscut, sarcină ce nu părea să înflăcăreze pe nimeni? Toate numai din cauza blestematei sale de logodne! Îşi asumase riscuri mari... În sfârşit!... Fără protecţia doamnei Labourdette, această Clarisse n-avea nimic atrăgător, iar regimul politic cu zilele lui numărate, cu siguranţă... Totuşi, cu un pic de răbdare şi de iscusinţă, ar evita căsătoria compromiţătoare şi, dacă nu va face prea mult zgomot, nu va fi revocat după căderea lui Magloire... Ce făcea, la urma urmei, acest general Lafumin? Niciodată nu s-a făcut o asemenea primire unui oaspete. Dacă ar ieşi pe coridor să vadă?...

Începu să bată de zece... Antoine Grandisson era din ce în ce mai nervos. Deodată zări în oglindă o turmă de capre şi ţapi înaintând în stradă. Ciudat târg!... Bătaia tobei se apropia din ce în ce, tot mai precipitată, monotonă, epileptică, neliniştitoare... Turma se făcuse nevăzută, dar un ţap mare rămăsese chiar în faţa casei, îndeletnicindu-se cu o neobişnuită gimnastică. Cu labele aproape împreunate, animalul se învârtea în loc, ca un titirez, neobosit, încercând parcă să-şi apuce coada. Barbişonul lung desena cercuri în pulberea străzii scăldate în lună. Toba se apropia mereu... Deodată auzi un zgomot puternic, care făcu să trepideze toată casa. Ceva căzuse pe acoperiş, fără îndoială, ceva destul de greu şi destul de voluminos. Lucrul devenea alarmant până la urmă!... Ţapul era în acelaşi loc, continuându-şi neobişnuitul manej. Din coridor se auzea mereu murmurul conversaţiei şuşotite. N-ar face mai bine să se culce? Antoine Grandisson se

ridică. Atunci văzu în oglindă un fel de sferă uriaşă de foc rostogolindu-se în rigolă. Se aşeză repede la loc.

Cineva umbla la uşă:

— ...Generalul vă pofteşte la masă...

Antoine Grandisson se ridică, trăgând cu coada ochiului in oglindă... Sfera de foc dispăruse, în stradă nu se mai vedea nimic, toba amuțise... Îşi potrivi cravata, îşi netezi părul cu mâinile şi îşi recompuse expresia feței. Împinse uşa şi pătrunse în coridorul întunecat.

La cotitura scării Antoine Grandisson îl zări pe cel care fără îndoială era generalul Lafumin. Un bătrân slab, numai piele şi oase, culoarea feței de-un negru intens, pleoapele lipsite aproape de gene, uşor răsfrânte, din care cauză ochii erau tiviți cu un găitan de mucoasă de-un roşu-aprins. Nasul fin, uşor acvilin, se înfigea ca un cioc într-o enormă mustață cu totul albă, volută strânsă ale cărei capete tindeau spre tâmple. Buza inferioară, de un roşu-viu, atârna puțin ca trasă în jos de-o scurtă barbă căruntă, ascuțită, desenând pe bărbie un fel de 8 foarte prelung. Cât priveşte obrajii, erau cu desăvârşire spâni, zbârciți, tăbăciți. O notă de incoerent, de baroc, de gotic se desprindea din colțurosul general Lafumin. Cu o pălărie de fetru negru ca blana de cârtiță, aşezată în chip extravagant şi înfundată până la jumătatea frunții, pliurile moi ale gâtului bătrânului olibrius erau întinse de gulerul unei veste de croială militară. Această vestă, mai degrabă un dolman, de dril alb, era în întregime închisă cu nasturi până sub mărul lui Adam, proeminent şi ascuțit. Mâinile foarte lungi, scheletice,

erau marcate de pete mari, neregulate, datorate depigmentării, şi făceau impresia unor animale la pândă, cum stăteau nemişcate pe masă. Un picior îmbrăcat într-un pantalon de postav cu dungi negre şi cenuşii se chircea sub masă. Purta un fel de gheată jumătate din piele, jumătate din velur negru, strângând cambrura labei piciorului cu ajutorul unor limbi elastice. La dreapta generalului era instalat la masă câinele infirm, ridicat în scaun pe cârjă şi pe laba din spate, sprijinindu-şi labele din faţă pe masă, de o parte şi de alta a unei farfurii. La celălalt capăt al mesei, pisica stătea şi ea pe vine în faţa altei farfurii. Pe pragul uşii, un om cu înfăţişare de ţăran, de o vârstă ce nu s-ar fi putut preciza, cu o mutră vrednică de spânzurătoare, nemişcat, cu pleoapele coborâte, stătea pe jos. În sfârşit, în spatele generalului, în picioare, femeia cea mare şi slabă agita o bucată de carton ca să alunge ţânţarii şi musculiţele.

— ...Tu eşti tânărul Grandisson?...

Antoine rămase locului.

— ...Hai!... Apropie-te!...

Bătrânul bătu din palme. Dintr-un salt, femeia se năpusti spre bufet, un antic „side-board” cu placă, de unde luă o pereche de *pince-nez* pe care-i întinse generalului Lafumin. Acesta şi-i potrivi pe nas, apoi îşi adulmecă musafirul, măsurându-l din cap până în picioare...

— ...Hum hum!... făcu el.

Înapoie femeii instrumentul, pe care aceasta îl puse la loc.

— ...Ai ceva din bunicul tău, răposatul general Mentor Grandisson.

Îi indică oaspetelui tacâmul din stânga sa şi îl servi de îndată el însuşi. În ciuda timidelor gesturi de refuz ale tânărului, îi vărsă trei polonice enorme de supă, o supă de *palan*, deasă, bogată şi grasă... Servi câinele, ceru farfuria pisicii şi în cele din urmă se servi pe sine. Femeia reveni la postul ei, în spatele generalului, agitând bucata de carton. Începură să mănânce, câinele şi pisica lipăind, generalul sfărâmând zgomotos ignamele, bananele şi rădăcinile care garniseau supa. Încă neliniştit, Antoine Grandisson se silea să nu arate ce simte. Ciudat târguşor, ciudate obiceiuri!...

Deodată, generalul Lafumin înălţă capul;

— ...Dă-i drumul, băieţaş!... Ce cauţi la Petite-Rivière?...

Maică-sa nu-i explicase oare în scrisoarea ei generalului motivul pentru care i se solicita ospitalitatea?... Cu o voce gâtuită, Antoine Grandisson îl informă că venise să controleze registrele de impozite şi că nu avea de gând să rămână mai mult de trei zile, patru cel mult, că, în sfârşit, trebuia cu orice chip să fie înapoi, în oraşul de reşedinţă, marţea următoare.

— ...Pe Désiré Chapoteau te încumeţi cumva să-l controlezi?... Chiar pe el?... Ştii cu cine ai de-a face?...

Antoine Grandisson trebui să explice că Oficiul central al contribuţiilor, constatând, cu forme în regulă, anomalii statistice în sector, îl trimisese pentru a descoperi originea fraudelor presupuse.

— ...Şi Désiré Chapoteau este în cauză?.....

Generalul schimbă o privire cu țăranul aşezat pe pragul uşii şi continuă:

— ...Şi nu te temi?... În sfârşit!... Bănuiesc că ştii ce faci. Nu degeaba eşti nepotul generalului Mentor Grandisson. Trebuie că eşti un om tare inițiat... Cumătrul meu Duton Grandisson trebuie să fi făcut din tine un negru toma... Eşti cel puțin *cambrat*?...

Antoine era perplex. Bătrânul vorbea desigur despre magie, iar el era cu desăvârşire ignorant în această materie. Cât priveşte ideea de a fi cambrat, adică la adăpost de armele de foc, asta era desigur o glumă!... Ce voia să spună generalul Lafumin? Ce naiba putea să-l amenințe? Ce fel de om era, la urma urmei, acest Désiré Chapoteau?

Generalul continuă să arunce ocheade țăranului, apoi, izbucnind într-un râs convulsiv şi cinic, exclamă:

— ...Aşadar crezi că poți veni cu una cu două în târgul Petite-Rivière de l'Artibonite ca să-ți pui mintea cu un Chapoteau?... Dă-mi voie să râd!... Vei vedea ce înseamnă Petite-Rivière. Un loc cu totul neobişnuit, te rog să mă crezi!... În sfârşit!... Ai noroc că eşti protejatul generalului Lafumin. Cel puțin în casa mea nu ți se poate întâmpla nimic, dar dincolo de acest prag nu mai răspund!... Dar ce mai face cumătră-mea?...

După o farfurie cu peşte prăjit, orez şi fasole mare, masa, întreruptă tot timpul de scurtele râsete convulsive ale generalului Lafumin, se încheie cu dulcețuri. Gazda deschise apoi o sticlă veche cu vin de Rhin, turnă vinul într-un pahar cu gheață şi-l întinse oaspetelui. După ce băură, bătrânul bătu iarăşi din

palme, femeia stări de la locul ei, aduse din nou *pince-nez*-ul pe care generalul şi-l potrivi pe nas:

— Vino'ncoa, băieţaş... strigă el.

Cu mâinile sale reci, scotocea sub gulerul musafirului!

— Cum! Nici o relicvă? Nici măcar un mic Saint-Benoît? Nici un scapular?...

Antoine Grandisson se făcuse vânăt. Bătrânul desprinse atunci chiar de la gâtul său un mic lanţ de argint şi, trăgând cu un gest smucit spre sine capul tânărului, i-l petrecu în jurul gâtului.

— ...Nu va putea spune cumătră-mea că n-am avut grijă de tine!... Poţi să te duci la culcare, băiete!...

Antoine Grandisson îşi luă rămas bun, lăsându-şi amfitrionul tot la masă, în tovărăşia câinelui şi a pisicii, sub ochii femeii deşirate şi ai ţăranului. Urcă din nou scara întunecoasă, străbătu coridorul şi ajunse pe dibuite în salonul vechi. În stradă, halucinantul berbec îşi continua cu frenezie mişcarea giratorie. Ceea ce-i apăruse lui Antoine Grandisson ca o sferă de foc rostogolindu-se în rigolă dispăruse, dar toba funebră bătea într-una. Îşi scoase pantofii, îşi desfăcu ceasul-brăţară, îşi lepădă vesta. Se băgă aşa îmbrăcat în pat şi trase la loc plasa care-l apăra de ţânţari. Era o căldură toridă în acest aşternut, dar era preferabil să se pună la adăpost de înţepăturile ţânţarilor. Lăsase lampa aprinsă, după ce coborâse totuşi fitilul. Numai de-ar reuşi să doarmă!... Din culcuşul său, datorită oglinzii, vedea limpede strada luminată în întregime de clarul de lună. Ţapul era mereu acolo, neobosit, la câţiva paşi de maşină... Ciudat târguşor! Încercă să închidă ochii.

După un lung moment de nemişcare, inspectorul Grandisson redeschise pleoapele. Afară toba bătea nebună. S-ar fi zis că banda dansatorilor macabri se antrena chiar în stradă! Dar nu vedea pe nimeni... Un reflex de lună juca în ramuri?... Nu! Era aceeaşi sferă de foc de adineauri, care de data aceasta se legăna în ramurile unui uriaş euphorbia ce se înălța în mijlocul grupului de case de peste drum. Sfera incandescentă se avântă deodată în aer, semănând o ploaie de scântei, apoi dispăru într-un fulger. Țapul era tot acolo, extravagant, paradoxal, perpetuu... Ce oră putea să fie?... Antoine Grandisson închise ochii o clipă, torturat de frig, de nelinişte şi groază. Îi redeschise cu iuțeală. I se păruse sau auzise un uşor fâşâit?... Ceva părea că lunecă pe parchet... Nu e cu putință!... Pe culoarea deschisă a parchetului de lemn vedea târându-se cu vioiciune o formă cenuşie ca o coardă de nisip, un fel de şarpe, în jurul grumazului căruia era înnodat un mănunchi de panglici! Forma mergea drept la țintă, mişcându-se dintr-o zvâcnire. Gâtul desena curba unei toarte, apoi coada se trăgea provocând în acelaşi timp înaintarea şi deplasarea laterală a animalului. Limba bifurcată se agita, dând capului o aparență de şovăială tremurată. Era poate victima unei halucinații? Nu! Un şuierat straniu, uşor, susurat se strecura ca dintr-un flaut din gâtlejul animalului. Ajunsese la capătul aşternutului. Căuta cadrul de aramă al plasei contra țânțarilor. Capul i se ridică, oscilă la dreapta, la stânga... Era într-adevar un şarpe! În razele lunii apărea limpede, cu mănunchiul de panglici verzi înnodate în jurul gâtului!... Antoine Grandisson scoase

un urlet de groază. În picioare pe saltea, căuta să înlăture plasa, dar în agitația sa nu izbutea!…

Când se făcu lumină, totul dispăruse. Nici urmă de şarpe în cameră, nimic care să semene cât de cât cu aşa ceva. În stradă, țapul şi sfera de foc se făcuseră nevăzute, chiar toba amuțise! Uşa salonului se deschise furtunos, ca să intre un bărbat îmbrăcat într-o cămaşă imensă de noapte cu o lampă de petrol în mână. Era generalul Lafumin. Stânjenit, Antoine Grandisson ieşi din culcuşul său pentru a se justifica, dar abia deschise gura că generalul îl întrerupse:

— …O viperă!… Minți!… Asemenea lucruri nu sunt cu putință în casa mea!…

Stăpânul casei era într-o stare de furie inexplicabilă, care îl lăsă înmărmurit pe oaspete. Generalul Lafumin ieşi trântind uşa cu zgomot.

După un lung moment de perplexitate, Antoine Grandisson se culcă la loc. Totuşi nu visase, ce dracu!… Şi apoi, nu era mai fricos decât un altul, de ani de zile circula la orice oră din noapte, pe orice vreme, în vecinătățile Port-au-Prince-ului şi niciodată nu văzuse nimic asemănător. De altfel, nu era un imaginativ şi nu credea mai de loc în poveştile extraordinare pe care oamenii le răspândeau. Fără îndoială, nu se înşelase. Fusese fără putință de tăgadă o viperă care luneca la capătul saltelei… De altminteri, țapul îşi reluase locul în stradă şi se învârtejea mai departe într-o mişcare abracadabrantă. În ramurile copacului sfera de foc se legăna ca mai înainte…

Rămase treaz toată noaptea, întins în aşternutul său, cu corpul zguduit de tremurături nervoase, dar cu

spiritul calm, contemplând cu un ochi holbat animalul fantastic şi globul incandescent care sălta necontenit în spaţiu pentru a reveni pe crengile copacului. Toba delira de-a dreptul.

Dimineaţă, obosit, cu faţa trasă, dar contractată, cu toate energiile încordate, Antoine Grandisson coborâse. În sufragerie îl găsise pe generalul Lafumin. Bătrânul nu părea că-şi aminteşte de cele petrecute în cursul nopţii. Nu făcu nici o aluzie. Cu o curtoazie aspră, îl primise cu acelaşi ceremonial, în prezenţa câinelui şi a pisicii instalaţi la masă, a bătrânei postate în spatele său şi a ţăranului aşezat pe pragul uşii. Micul dejun fusese mai mult decât copios, mâncaseră o mare parte a mesei cu furculiţa. Generalul Lafumin precizase că-şi petrecea toate zilele în orezării şi că nu se întorcea decât seara. Totuşi femeia va fi acolo şi va răspunde la toate dorinţele oaspetelui. Generalul plecase călare, iar *bogota* inspectorului Grandisson se pusese în mişcare fără mare greutate.

Descoperise uşor Biroul de contribuţii. Acolo văzuse mai întâi un conţopist, apoi îşi făcu apariţia agentul fiscal Désiré Chapoteau. Un tânăr — în jur de treizeci şi cinci de ani — îl primise cu un surâs puţin silit, prezentându-şi singur registrele. Aparent era totuşi un individ destul de şters, fără prea mare personalitate, înfăţişarea sa fizică oarecare nu reţinea atenţia. Toată dimineaţa inspectorul Grandisson muncise fără întrerupere, încercând să descopere nereguli în registre. Faptele erau evidente, exista cu certitudine o fraudă, dar unde?... Într-adevăr, de şase luni curbele reţetei pieţelor coborau curios în acest

sector, dar toate celelalte curbe fiscale, comparate timp de douăzeci de ani şi mai bine, înfăţişau, an de an, un paralelism invariabil. Înălţimea traiectoriei putea să se schimbe, dar aici ca în orice alt loc stabilitatea aspectului era o lege statistică care nu fusese niciodată dezminţită la Oficiul central al contribuţiilor. Ori de câte ori se constatase o neconformitate însemnată a epurelor, frauda fusese mai devreme sau mai târziu descoperită. Cum reuşea agentul fiscal Désiré Chapoteau să-şi ascundă escrocheriile? Toată dimineaţa inspectorul purificase cifrele. Registrele verificate păreau până acum inatacabile. Spre ora prânzului, la fel de înţepat, dar amabil şi ironic, Désiré Chapoteau îl invitase pe inspector la masă. Acesta refuzase, amintindu-şi de avertismentele generalului Lafumin. Plecase cu toate registrele Biroului, având chiar prevederea de a pune un sigiliu pe cutia de chitanţiere. Dacă nu va descoperi secretul, va fi învinuit cu siguranţă de incapacitate. Trebuia să reuşească cu orice preţ.

Se plimbase cu maşina prin târg, meditând asupra ciudatelor lucruri ce văzuse în ajun. Avusese grijă să nu cumpere nimic de la vânzătorii care îi oferiseră mărfurile lor, nici cea mai mică acadea, nici un fruct, absolut nimic. În jurul orei unu după-amiază se hotărâse să intre într-o cafenea modestă. Aici comandase o sticlă de cola, care fusese destupată în faţa sa. Amestecând-o cu lapte condensat, îşi făcuse o băutură tonică şi reconfortantă. La orele 2 se întorsese la Biroul de contribuţii.

Toată după-amiaza se căznise verificând minuţios registrele. Nu descoperise nimic, nici cel mai mic fals în scripte, nici o încărcătură excesivă, nici umbra unei nereguli, între chitanţierele pieţelor şi registrele de contabilitate era o concordanţă deplină. Ceruse chiar agentului un raport scris asupra gestiunii sale recente. Acesta se conformase, puţin exasperat, gata să dea o replică insolentă, cu figura constrânsă, cu priviri furioase, dar se supusese somaţiei inspectorului. Cât timp îi va trebui ca să descopere frauda? Uitase de spaimele prin care trecuse cu o noapte mai înainte. Antoine Grandisson nu se mai gândea decât la misiunea sa.

La ora şase seara trebui să întrerupă. Ceru casa. Agentul îi prezentă numerarul, pe care îl verifică bancnotă cu bancnotă, vârând unul după altul pachetele controlate în servieta pe care o ţinea pe genunchi. Socoteala ieşea exact: 17 mii 8 sute 53 dolari, 49 cenţi. Închise servieta cu cheia, dădu chitanţă şi-şi luă ziua bună. Va reveni a doua zi pentru a-şi continua cercetările.

Se întoarse numaidecât la locuinţa generalului Lafumin. Acesta se înapoiase deja de la orezarii. Antoine Grandisson se scuză un moment şi urcă în salonul care îi servea drept cameră. Patul era pregătit. Voia să închidă respectabila sumă în caseta blindată pe care o adusese în acest scop. Inspectorul se aşeză în balansoar, scoase cheile şi deschise servieta. Sângele îi pieri din obraz. În servietă nu era nici un ban, nici cea mai mică bancnotă!... Antoine Grandisson rămase locului, prăbuşit, fără să reacţioneze, incapabil de cea

mai mică mişcare, prins totuşi de un tremur de nestăpânit... asta însemna închisoarea, dezonoarea, sfârşitul tuturor visurilor sale!... După câteva clipe se ridică asemeni unui somnambul, luă servieta, registrele şi coborî scara val-vârtej. Generalul Lafumin era încă acolo. Ridică ochii asupra oaspetelui său şi, văzându-i tulburarea, înfăţişarea răvăşită, îl întrebă:

— Ei bine... ce s-a întâmplat, băiete?...

Cu o voce gâtuită, Antoine Granidisson îl puse pe general la curent cu păţania sa.

— ...Gură-cască!... izbucni generalul. Te prevenisem!... Nu se vine aşa la Port-Rivière!... Şi încă pentru ca să controlezi registrele şi conturile unui Désiré Chapoteau!... Păi ăsta e un vârcolac!... Ştiu ce ţi-a făcut!... Idiotule!...

Cu mare risipă de gesturi, generalul Lafumin îi explică protejatului său că Désiré Chapoteau aparţinea unei vechi familii de vrăjitori şi demoni patenţi. După părerea sa era vorba de-o operaţie catalogată, de-o vrăjitorie inexplicabilă, dar reală. Désiré Chapoteau, după părerea generalului, nu era la prima sa lovitură de acest gen; şterpelise pur şi simplu banii din servieta închisă, graţie vrăjitoriilor sale, deşi încuietoarea fusese cu grija zăvorâtă...

Prăbuşit în scaunul său, inspectorul Antoine Grandisson era complet secătuit, capul îi vuia în prada unei stupefacţii şi a unei spaime fără fund. Situaţia era fără ieşire!... Cu paşi mici, săltăreţi, generalul măsura în lung şi în lat sufrageria, înjurând şi blestemând, făcându-l cu ou şi cu oţet pe fiul cumătrului său. După

câtava minute de zbucium, se opri pe neaşteptate, interpelându-şi oaspetele cu voce arţăgoasă:

— ...Aşadar?... Asta-i tot ce eşti în stare?... Eşti un om întreg? Eşti într-adevăr fiul lui Duton Grandisson?...

Cel căruia i se adresa ridică asupra bizarului bătrân o pereche de ochi lipsiţi de orice expresie.

— ...Ţie-ţi vorbesc, stârpitură!... Eşti ori nu eşti om?... Dacă eşti, eu, generalul Pétion Chrysostame Lafumin, pot să-l silesc pe acest ticălos să-ţi înapoieze banii chiar în seara asta!...

Cu desăvârşire descurajat, Antoine Grandisson era de acord cu orice ar fi voit generalul să încerce.

— ...Mergi şi ia-ţi revolverul!... Da, revolverul tău, ce stai!... ordonă ciudatul personaj.

Nu-şi adusese revolverul!

— ...Cum?... Un inspector fiscal călătoreşte fără armă?...!

Nu era nimic de făcut, într-adevăr n-avea revolverul la el. Era poate jalnic, dar asta era.

— ...Dacă nu acţionăm înainte de miezul nopţii, nu mai răspund de nimic!... Te poţi spăla pe bot de cei 18 mii de dolari!... Eu n-am de ce mă teme în ceea ce vom încerca, dar tu trebuie să fii înarmat! Altfel nu garantez pentru zilele tale!...

Sălbatic, colosal, cu o stranie lucire în priviri, generalul continua să măsoare în lung şi în lat încăperea, cu pasul său săltăreţ, scandând toate înjurăturile din întreaga Caraibă. Se opri din nou:

— ...Eu n-am revolver, nici măcar o puşca de vânătoare, autorităţile mi-au ridicat totul şi nu voi găsi

pe nimeni în acest târguşor să-mi împrumute o armă... Ai armă acasă, la Port-au-Prince?...

Într-adevăr, avea arma sa. De cum intrase în funcțiune, i se încredințase un colt 38, cu țeava lungă, numai că făcuse prostia să nu-l ia cu el.

— ...Ai bani la tine?... Vreo 20-30 de dolari?... întrebă iarăşi generalul Lafumin.

Avea. Cu o voce de cap, generalul îl lămuri că avea un mijloc de a trimite să i se aducă arma de la Port-au-Prince în aproximativ două ore. Ce absurditate mai îndruga bătrânul ăsta nebun? Aşa ceva nu era cu putință! Drumul dus-întors însemna 350 de kilometri. Dată fiind starea drumurilor, cu cea mai bună maşină din lume dura de două ori mai mult. Generalul era totuşi categoric, nu admitea replică, afirma că ştie pe cineva în stare să săvârşească o asemenea performanță pe jos în două ore.

Venindu-şi un pic în fire din uimirea sa, Antoine Grandisson îndrăzni să-i atragă atenția generalului că poate nu era necesar. Acesta se înfurie.

— Nu eşti decât un copil idiot!... Aveai bani în servietă, zici, unde sunt?... Tu nu ştii ce înseamnă Haiti-Toma!... N-ai auzit niciodată de galipoți?... Mă crezi, aşadar, nebun?... Hai! Aşază-te numaidecât la masă şi scrie-i mamei tale să încredințeze arma aducătorului scrisorii!... Hai! Fă ce-ți spun!...

Generalul îl chemase pe țăranul care țesăla calul în curte. Îi şopti câteva cuvinte la ureche şi omul plecă în fugă. Antoine Grandisson nu mai era decât o cârpă moale fără nici o convingere. Se supunea, scriindu-i mamei sale să-i trimită arma.

Noaptea se lăsa cu iuțeală, trebuia să fie de-acum 7 şi jumătate, fluturi şi țânțari invadau încăperea. Aşteptarea păru lungă, dar după o jumătate de oră țăranul se întoarse urmat de cel pe care se dusese să-l caute. Era un negru roşcovan, cu părul aproape ocru, un om mititel, slab, firav, pipernicit chiar, cocoşat, de-a dreptul contorsionat din cauza unui evident morb al lui Pott. Avea căutătura piezişă, observându-te pe furiş, fața îi era brăzdată de-o lungă cicatrice, în totul, un fel de grom grotesc în bluzonul său de stofă ordinară de-un albastru murdar şi în pantalonul său spălăcit. Cu spinarea cocârjată, se legăna de pe un picior pe altul, privindu-i rând pe rând pe cei de față.

— Anthistene, am nevoie de tine, exclamă generalul. Trebuie s-o porneşti de îndată spre Port-au-Prince!... Iată îşi scrisoarea pe care-o vei înmâna doamnei Grandisson în persoană!... Aleea La Fleur-du-Chène, reții?... Îți va preda de îndată comisionul, un revolver... Țin să te reîntorci fără întârziere... E 8 şi 10; la 10 să fii înapoi... Pricepi? La 10!...

În termeni lapidari, generalul Lafumin dădea ordine cocoşatului. La rândul său, Antoine Grandisson îl scruta pe om, paiață mai mult ridicolă decât impresionantă, în ciuda expresiei lui neliniştitoare. În sfârşit!... Ce mai poveste!... Generalul Lafumin, stăpân pe sine, încredință scrisoarea aşa-numitului său galipot, îi dădu pe deasupra tutun, o sticlă de alcool, promițându-i doar douăzeci de dolari...

Generalul Lafumin trimise la culcare pe argat şi pe bătrână. Rămas mai departe la masă, Antoine Grandisson îşi urmărea cu un ochi stins gazda, care,

cu o alură bătăioasă, cu ochelarii pe nas, se deda unei ciudate îndeletniciri. Stând pe marginea scaunului, strivea într-o mică piuliță un coş plin de ardei, piper, haşmă, usturoi şi tot felul de frunze şi alte ingrediente. Din timp în timp, peste acest amestec deşertă conținutul mai multor cartuşe de vânătoare. După ce termină, vărsă acest talmeş-balmeş într-o mică strachină de pământ roşu. În mijloc făcu o gaură, vărsă dintr-o sticlă o grăsime alb-gălbuie, în care înfipse o feştilă de bumbac brut. Generalul pusese vasul pe parchet, apoi, aşezându-se în direcția nordului, cu fața întoarsă către strachină, schiță un fel de flexiune a membrelor şi încremeni în această atitudine, pe jumătate prosternat, cu genunchii semiîndoiți. Îşi făcu semnul crucii şi începu să mormăie cuvinte abracadabrante, un fel de orație sălbatică, întretăiată de mici strigăte barbare şi de-o înjurătură scandată, mereu aceeaşi:

— ...A la doki! Ago, foutre!...

Împietrit, Antoine Grandisson îl privea pe general țopăind în jurul străchinii, repetând semnul crucii şi invocațiile extravagante şi sărutându-şi din când în când degetul mare. După ce făcu ocolul, îngenunche de-a binelea, se înclină cu brațele depărtate, cu gestul de-a cuprinde farfuria de pământ, apoi începu să şuiere lin printre buze. Antoine Grandisson se cutremură. Şarpele pe care i se păruse că-l vede cu o noapte mai înainte cobora scara. Era un animal de aproape un metru lungime, având într-adevăr înnodate în jurul gâtului un mănunchi de panglici verzi; de-un cenuşiu-închis, cu o linie neagră punctată pe craniu şi pe spate,

târâtoarea aluneca pe burta ei albicioasă, parcurgând treptele cu o mişcare laterală, agitându-şi limba bifurcată, scăpărând din ochii săi mici, roşii, ca nişte pietre preţioase. Generalul Lafumin îşi desfăcu ultimii nasturi de la tunică şi reptila se strecură sub veşmânt!...

Ochii inspectorului Grandisson ieşiseră din orbite de groază. În ce loc funest, demonic nimerise!... Sub aparenţa sa ciudată, extravagantă şi dubioasă, generalul Lafumin era cu adevărat un fel de necromant ţicnit şi poate chiar răufăcător. Numai să nu-i treacă prin minte să-şi îndrepte împotriva oaspetelui său vrăjitoria şi puterile sale magice!... Totul era halucinant şi misterios în acest târguşor decăzut, unde mai stăruiau urmele prăfuite şi şubrede ale unei vechi glorii şi ale unei vechi măreţii care odinioară fusese pesemne strălucitoare. Dar, cu banii pierduţi, trebuia să joace până la capăt jocul, să încerce să-şi redobândească suma mai înainte de-a se gândi să spele putina. Cine ştie? Poate că acest general Lafumin va fi în stare să facă o contravrăjitorie şi să-i înapoieze cei 18 mii de dolari, nimic nu-l mai mira de-aci înainte. Bătrânul era în acelaşi loc, îngenunchea, bombănind în continuare. Şi când te gândeşti ca ţinea lipit pe piele animalul acela dezgustător!...

Acum sunau ceasurile zece. Generalul se ridicase de jos, apăsându-şi privirea asupra oaspetelui său. Acesta îşi luase un aer abătut, nepăsător, chiar degajat, dar frica îi tăia respiraţia... În coridor se auzi un pas uşor. Generalul ridică ochii. Se întorsese cocoşatul!... Lac de apă, suflând ca o focă, stors de vlagă, se prăbuşi

pe prag. Ţinea un pachet sub braţe. Generalul i-l smulse şi-l desfăcu grăbit. Era coltul 38 cu ţeavă lungă al inspectorului Grandisson. Pe lângă acesta, mama lui adăugase câteva rânduri în care îi recomanda fiului ei să fie prudent!

— Unde sunt banii?... Dă-i încoace! ordonă generalul Lafumin.

Antoine Grandisson se ridică anevoie, dar, biciuit de această voce, se scotoci cu mare zor în buzunare şi scoase banii din portofel. Luă revolverul. Butoiul era încărcat, cutiuţa cu gloanţe era la locul ei, pe ţeava armei era gravat numărul seriei. Era într-adevăr revolverul său!... În mai puţin de două ore, acest... acest galipot ajunsese în Capitală şi se reîntorsese! Era uluit. Toate acestea nu erau cumva un vis urât? În ce atmosferă ireală, supranaturală se mişca de când sosise în târguşor! Îl examină pe infirmul care acum dădea pe gât paharul de alcool pe care i-l întinsese generalul Lafumin. După ce-şi recăpătase oarecum forţele, vârcolacul cu capul cât baniţa se vânzolea cu un râs scurt, în doi peri, întorcând pe toate părţile, în mâinile sale răsucite, banii pe care-i câştigase. O chingă de fier strângea pieptul inspectorului Grandisson, numai de-ar rezista!... La un semn al generalului, omul dispăruse, lăsând în urmă mirosul acru al tabacului său ordinar, care stărui un moment în aerul apăsător al încăperii.

Generalul Lafumin se apropie de invitatul său. Acesta avu o strângere de inimă.

— ...Acum să te ţii, băiete!... Eşti „pregătit”, pui de negru?... Bagă de seamă mai ales să nu mă faci de ruşine!... Lucrul ăsta nu ţi l-aş ierta!...

Îi întindea două obiecte pe care le scosese din buzunarul său. O labă de pisică sau de iepure şi un fel de frunză verde pe care se distingea o mâzgăleală informă, de-o culoare roşie sângerie.

— ...Te previn!... Ceea ce ochii văd gura să tacă! Pune astea în buzunar şi mai ales nu te servi de revolver decât când îţi voi spune eu... Dă-i drumul, băiete! Încleştează-ţi fălcile ca să dai năvală în ticăloşi...

Generalul Pétion Lafutmin avu un ultim râs, scurt, sacadat, de gheaţă.

— Înainte, micuţul meu Grandisson, mişcă!...

Generalul agita un enorm baston, un *cocomacaque* cu noduri, pe care-l învârtea cu rapiditate în jurul său. Cu strachina în mână, păşea înaintea lui Antoine Grandisson, pe coridor...

Ajunseseră în faţa unei căsuţe cu galerie înaltă. Generalul Lafumin se opri. În depărtare toba funebră sughiţa spasmodic. Străbătuseră târgul pe jos şi, în ciuda zgomotelor neobişnuite şi neliniştitoare pe oare le auziseră, în ciuda umbrelor fugare şi nedesluşite pe care le zăriseră, Antoine Grandisson, cu tot corpul străbătut de fiori, îşi urmase totuşi călăuza. Aceasta se căţărase pe galerie şi bătea de zor în uşă cu bastonul. Striga:

— ...Désiré Chapoteau, fir-ai să fii!... Deschide uşa!...

Se auzi un tărăboi înăuntru, dar uşa rămase închisă. Generalul se înfierbântă:

— ... Désiré Chapoteau, fir-ai să fii!... Generalul Pétion Chrysostome Lafumin vrea să-ți vorbească!...

Minutele se scurgeau totuşi şi nu primeau nici un răspuns. Strada era pustie, nici măcar o pisică. Se auzea numai pulsația macabră a tobei misterioase în depărtare. Generalul Lafumin se întoarse către protejatul său.

— Trage în broască! ordonă el.

Acesta şovăia, generalul repetă ordinul cu voce aspră. Tremurând, Antoine Grandisson scoase arma.

— ...Trage, fir-ai să fii! Îți ordon!...

Se hotărî, în sfârşit. Aplică arma în broască, orientând totuşi țeava spre pământ şi trase. Lemnul zbură în țăndări. Cu o lovitură de umăr, bătrânul dezlănțuit zgudui ceea ce mai reținea uşa, care cedă. Generalul năvăli înăuntru, urmat de însoțitorul său.

Désiré Chapoteau îi aştepta cu revolverul în mână. Se găseau într-un fel de debit de alcool. Trei sau patru balerci uriaşe erau rezemate de perete. Ici şi colo se aflau butoaie, galoane de alcool de toate dimensiunile şi damigene. Încăperea era împărțită în două printr-o balustradă ajurată. Pe-o mică tejghea erau împrăştiate sticle de alcool amestecat cu apă, în perete ardea o lampă mare de acetilenă. Generalul agită bastonul înspre omul de dincolo de balustradă:

— ... Désiré Chapoteau, eu, generalul Pétion Chrysostome Lafumin, negru *aromla-vaudou,* odraslă a frunzişurilor, am venit să iau înapoi banii pe care i-ai şterpelit acestui băiat, protejatul meu!... Execută-te imediat, până nu te fac să zbori în aer ca un vârcolac ce eşti!...

Omul era palid, dar amenințător.

— ...Ieşiți din casa mea, ticăloşilor! strigă el. Ce, crezi că mi-e frică de tine, generale Lafuimin?... Ieşiți sau trag!...

— ...Uiți cu cine vorbeşti, Désiré Chapoteau?... Lasă comedia!... Dă-mi banii, şi cât mai repede!...

Generalul Lafumin şuieră uşor printre dinți. Vipera îşi scoase capul din gulerul dolmanului, lunecând înspre umărul bătrânului. Désiré Chapoteau începea să se tulbure. Animalul se furişase repede până la pământ şi se târa spre o uşă deschisă către încăperea vecină.

— ...Ce înseamnă asta, generale Lafumin? Nu ştiu despre ce vorbiți!... Ieşiți din casa mea! Ieşiți sau trag!...

Generalul Lafumin se pornise pe râs, învârtind deasupra capului strachina, dar protejând totuşi cu corpul său pe Antoine Grandisson, care, cu revolverul în mână, în ciuda eforturilor sale, nu era prea falnic.

— Să tragi asupra generalului Lafumin?... Nici chiar generalului Jean-Jumeau nu i-a mers cu mine!... Uiți cine sunt, Chapoteau, neisprăviitule?... Dacă nu te supui numaidecât, te fac să zbori în aer ca pe-un vârcolac ce eşti! Te fac să zbori în plină stradă, ziua-n amiază mare! Supune-te numaidecât!...

Tot proferând cuvinte nedesluşite, Désiré Chapoteau îşi pierdea din ce în ce mai mult sângele rece, împroşcând amenințări. Cu un râs scurt, generalul scoase chibriturile şi aprinse fitilul din mijlocul străchinii, pe care-o puse jos.

— ...Nu faceți una ca asta, generale Lafumin! se rugă Désiré Chapoteau.

O agitație violentă puse stăpânire pe el, corpul îi era străbătut de scuturături brusce, coatele i se ridicau şi i se coborau ritmic, ca şi cum ar fi fost în prada unei crize convulsive. Învârtea totuşi deasupra capului arma pe care nu mai era stăpân.

— ...Generale Lafumin!... Nu faceți una ca asta!... Vă... Vă dau banii!...

Flacăra ardea în strachină, verde, trosnind neîncetat. Încăperea se umplea de-un fum înțepător, înăbuşitor.

— Atunci?... Fă ce-ți spun, repede!...

Generalul Lafumin luase strachina. Păşi peste balustradă şi înaintă urmat de Antoine Grandisson, care părea să-şi recapete încrederea. Pradă unei agitații din ce în ce mai mari, cu corpul scuturat de tresăriri violente, lui Désiré Chapoteau îi ieşeau ochii din orbite. Mormăia o galimație cabalistică, parcă involuntară, redevenind din când în când stăpân pe sine, încordându-se pentru a cere îndurare. În timp ce el dădea înapoi, adversarii săi, înaintând, pătrunseră într-o sufragerie sumar mobilată: o masă, patru scaune, un bufet, o etajeră cu ulcele roşii şi într-un colț o amforă mare, un „canari” din pământ galben. Désiré Chapoteau fu din nou ispitit să tragă. Generalul Lafumin ai ținu piept:

— Sunt negru cambrat, nu uita! strigă el.

Aerul nu mai era decât o dogoare înțepătoare care te înşfăca de gât. Omul era din ce în ce mai ațâțat, picioarele îi erau străbătute de comoții puternice, brațele, scuturate de mari zvâcnete, mugea cuvinte ezoterice, cu ochii ieşiți din orbite. Se dădu bătut:

— ...Luați banii, generale Lafumin!... Din canari!...

În același moment vasul oscilă, apoi se nărui în bucăți. În mijlocul cioburilor, printre pachetele de dolari neatinse, se vânzolea vipera... Generalul Lafumin stinse atunci cu talpa piciorului flacăra din strachină, dar, scoțând un urlet, Désiré Chapoteau deschisese o ușă și dispăruse.

— ...Numără banii! ordonă liniștit generalul Lafumin.

Antoine era cu desăvârșire uluit.

— ...Haide!... Adună banii, am spus, și numără-i!

Tânărul se supuse.

Socoteala era exactă... 17 mii 8 sute 53 dolari. Nici mărunțișul nu lipsea, 49 cenți exact. Generalul Lafumin avea un calm olimpian.

— ...Bine!... Să plecăm acum, pune banii în buzunar și nu lăsa din mână laba de pisică pe care ți-am dat-o. Ține și revolverul pregătit, cu acest Désiré Chapoteau nu se știe niciodată, e în stare să te atace!...

Generalul ridică strachina și începură să se retragă cu ochii în patru. În ușă Désiré Chapoteau îi aștepta într-adevăr. Se repezi spre ei, dar generalul avu timpul să se interpună și strigă protejatului său:

— ...Fugi, că eu te acopăr!...

Antoine Grandisson se furișă și o luă la goană. Generalul executa un fel de dans în fața lui Désiré Chapoteau pentru a-i tăia drumul. Acesta începu să tragă, dar generalul Lafumin îi ținu piept, cu corpul adunat, cu brațele depărtate, înfruntând rafalele revolverului.

— La o parte!… Sunt Petion Chrysostome Lafumin!… La o parte!…

Bătrânul urla fără oprire, fără să dea înapoi un pas. Antoine Grandisson fugea ca vântul, alerga ca scos din minți spre casa generalului Lafumin. Acesta continua să respingă focurile armei.

— La o parte!… Sunt negru *arompla-vaudou!…* Sunt negru al frunzişurilor!… La o parte!…

Dimineața, de cum se lumină, inspectorul Antoine Grandisson vru s-o ia la sănătoasa din acest târg halucinant, dar, la stăruințele generalului Lafumin, acceptă să mai rămână câteva ceasuri. Într-adevăr, bătrânul îl sfătuise să dea o raită prin piețele regiunii şi să-i descoasă pe țăranii şi negustorii care le frecventau de obicei. Însoțit de protectorul său, de judecătorul de pace, de un portărel şi de un grefier, a fost de ajuns să parcurgă piața orăşelului pentru a culege cel puțin patruzeci de mărturii. Toți adevereau că, o dată la trei zile, slujbaşii Biroului de contribuții distribuiau noi bilete în schimbul taxei, dar aceste bilete erau recuperate la închiderea pieței: astfel, serveau de mai multe ori… La 11 dimineața, întreaga populație a târgului alerga să-l vadă pe agentul fiscal Désiré Chapoteau trecând între doi jandarmi spre închisoare.

Fără alte comentarii, Antoine Grandisson plecă, jurându-se să nu mai pună niciodată piciorul într-o asemenea capcană, nici chiar pentru înmormântarea generalului Lafumin, cumătrul răposatului Duton Grandisson, vrednicul său tată. Îşi făgădui totuşi să asculte întocmai sfaturile salvatorului său în ce priveşte conduita pe care trebuie s-o observe pentru a evita

cursele, vrăjitoriile şi farmecele pe care familia funcționarului necinstit avea să le îndrepte negreşit împotriva lui. De azi înainte credea în demoni, în morți, în strigoi, în galipoți, în animale fantastice, în orice.

Sunt mai multe mistere sub ceruri decât în toate filozofiile, spusese Shakespeare. Dar în Haiti-Toma cui pe cui se scoate, poate că, datorită spiritelor şi Nevăzutelor, Antoine Grandisson va triumfa de azi înainte asupra tuturor fantasmelor şi va deveni unul din acei mari oameni politici care fac şi desfac realul. În orice caz, în schimbul căsătoriei de conveniență pe care-o acceptase, inspectorul era hotărât să ceară o funcție mai odihnitoare. Dacă va întâmpina un refuz, va da totul dracului, va demisiona şi va trece în opoziție. De altfel, zilele guvernului erau numărate, aceasta era şi părerea generalului Pétion Chrysostome Lafumin, care se dovedise un adevărat negru *arompla-vaudou,* o odraslă a frunzişurilor, un om-palmist, şi asta dincolo de orice îndoială.
